

místa tím, že se sníží úroveň síly, opakování nepřírodných pozic nebo vibrací,

- začlenění ochrany zdraví a bezpečnosti práce jako součásti řízení firmy, např. plánování práce nebo zavedení bezpečných systémů práce,
- školení zaměstnanců, jak mají správně používat zvedací pomůcky a techniky pro ruční manipulaci, zaměstnanci musí být přesvědčeni, že je důležité věnovat prevenci pozornost, a musí vědět, co se stane, když budou prevenci zanedbávat,
- informování zaměstnanců o hmotnosti a o vlastnostech břemene,
- vylepšení rozložení pracoviště tak, aby zaměstnanci nemuseli své úkoly vykonávat za použití velké síly a v nepřírodné statické poloze.

C. Pravidelné hodnocení rizik:

- provádět pravidelná hodnocení týkající se ochrany zdraví a bezpečnosti při práci,
- podporovat zaměstnance, aby se tito zapojili do fyzických aktivit, které by zlepšily jejich zdraví a duševní pohodu.

Rozděl a panuj

Bez úchytek?

Základní evropské právní předpisy směrnice:

- 89/391/EHS: se zabývá opatřeními pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců
- 90/269/EHS: se zabývá identifikací a prevencí rizik při ruční manipulaci s břemeny
- 94/33/ES: se zabývá ochranou mladistvých zaměstnanců

Vybrané související předpisy:

- Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí
- Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků
- Nařízení vlády č. 11/2002 Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí
- Nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky
- Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 288/2003 Sb., kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání
- Vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli.

© Ministerstvo práce a sociálních věcí

Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2
tel.: +420 221 921 111, fax: +420 224 918 391
web: <http://www.mpsv.cz>

Focal Point

<http://osha.europa.eu/fop/czech-republic/cs/>

Vydáno v říjnu 2010

MANIPULACE S MATERIÁLEM

Vstupní informace

- Podle nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů, se ruční manipulací s břemenem rozumí přepravování nebo nošení břemene jedním nebo současně více zaměstnanci včetně jeho zvedání, pokládání, strkání, tahání, posouvání nebo přemísťování, při kterém v důsledku vlastností břemene nebo nepříznivých ergonomických podmínek může dojít k poškození páteře zaměstnance nebo onemocnění z jednostranné nadměrné zátěže. Za ruční manipulaci s břemenem se pokládá též zvedání a přenášení živého břemene, které v důsledku vlastností břemen nebo nepříznivých ergonomických podmínek zahrnuje zejména možnosti poškození páteře zaměstnance. Dle ČSN 26 0002 je ruční manipulace definována jako manipulace prováděná ručně nebo za pomoci ručního nářadí.

Hlavní příčiny vzniku pracovních úrazů:

- nízké právní vědomí jak zaměstnavatelů, tak zaměstnanců, a to proto, že problematika pracovního práva a zásad bezpečné a zdravé neohrožující práce v učebních osnovách odborných učilišť, středních a vysokých škol jsou obsaženy jen výjimečně,
- nedostatečné povědomí o rizicích plynoucích z nedodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP), zejména neseznámení se s konkrétními riziky dané práce,
- v návaznosti na vyhodnocená rizika zaměstnavatelé nepřidělují vhodné osobní ochranné pracovní

prostředky (OOPP) nebo zaměstnanci OOPP nepoužívají a vedoucí zaměstnanci nekontrolují jejich stav a používání,

- při nástupu do zaměstnání je provedena nedostatečná příprava k výkonu pracovní činnosti, včetně neseznámení s pracovním prostředím,
- zaměstnanci nejsou seznámeni s návody na obsluhu konkrétního zařízení nebo s místními provozními bezpečnostními předpisy a systémem bezpečné práce,
- snížená fyzická schopnost zaměstnanců, která vychází z jejich zdravotního stavu,
- pracovní místo nad schopnosti zaměstnance - zaměstnanec je oprávněn odmítnout výkon práce, o níž má důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných osob, takové odmítnutí není možné posuzovat jako nesplnění povinnosti zaměstnance,
- nedostatek pozornosti věnované ochraně zdraví a bezpečnosti při práci, rozumí se vysoce rizikové chování mladých nebo i zkušených zaměstnanců,
- nedostatečná péče o BOZP (tzn. kontrola) vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení v rozsahu pracovních funkcí, které zastávají, i když je toto nedílnou součástí jejich pracovních povinností.

Rizika související s ruční manipulací s břemeny:

- Při dotyku s manipulovaným břemenem, zejména:
 - nebezpečí vysmeknutí - vypadnutí břemene z ruky,
 - nebezpečí říznutí, pořezání,
 - nebezpečí píchnutí, bodnutí,
 - nebezpečí odření, sedření kůže - zejména rukou,
 - nebezpečí nadměrné zátěže teplem, popř. chladem,
 - nebezpečí poleptání.

2. Při provádění manipulace s břemenem, zejména:

- nebezpečí přiražení břemenem,
- nebezpečí nadměrného úsilí - přemožení se,
- nebezpečí sesutí břemene,
- nebezpečí přiražení dopravním nebo manipulačním prostředkem s vlastním pohonem (motorovým vozíkem) nebo bezvlastního pohonu (ručním vozíkem).

3. V prostoru, ve kterém je manipulace prováděna - např. v důsledku jeho rozměrů, provedení, průchodnosti, osvětlení, hustoty provozu na komunikaci, charakteru (rozmístění) manipulačních a úložných ploch:

- nebezpečí uklouznutí, které představuje jeden z nejzávažnějších celospolečenských problémů.

Co v praxi představuje nízká úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci:

- 22letý mladý muž s délkou pracovního zařazení 4 měsíce utrpěl otřes mozku, zlomeninu levé ruky a zlomeninu kotníku a kostí okolo kotníku pravé nohy, když došlo při manipulaci s dálkově ovládaným mostovým jeřábem s elektromagnety k pádu svazku na zem. Problém byl především na straně:
 - zaměstnance: nepozornost obsluhy zdvihadla a zároveň vazače při provádění manipulace, nerespektování opatření stanoveného k riziku možnosti pádu břemene,
 - zaměstnavatele: pověřil činností zaměstnance s nedostatečnými zkušenostmi při provádění manipulace se svazkem, nedostatečná kontrola dodržování normových hodnot a interních dokumentů při provozu jeřábu, nedostatečné vyhodnocení rizik, nedostatečné pokyny pro dodržení bezpečnosti práce při manipulaci se svazky.

- 23letý zaměstnanec s délkou pracovního zařazení 14 dní utrpěl komplikovanou zlomeninu a zhmoždění svalstva s trvalými následky, když došlo k poškození manipulační jednotky obsahující sypké hmoty o hmotnosti cca 1,5 tuny manipulačním vozíkem s vlastním pohonem (motorovým vozíkem) a následnému sesutí této sypké hmoty. Příčinou úrazu jsou zejména ze strany zaměstnance nedostatečné zkušenosti, znalosti a nedbalost o vlastní zdraví, ze strany zaměstnavatele nízká úroveň kontroly.

Doporučený návrh řešení:

A. Zjistit a vyhodnotit rizika:

- školit jednotlivce, aby vedli hodnocení pracovních rizik (znalost rizik, vlastností práce, metody hodnocení rizik) v činnostech ruční manipulace,
- přijímat opatření k předcházení rizikům, rizika trvale hodnotit a přijímat opatření k jejich odstranění nebo minimalizaci,
- vhodným nástrojem pro hodnocení rizik mohou být např. výsledky řízených pohovorů nebo dotazníků vyplněných zaměstnanci, systémy bezpečnostních příkazů.

B. Preventivní opatření - cílem je odstranit rizika, a pokud to není možné, pak je alespoň minimalizovat pomocí:

- zabezpečení řádného pomocného vybavení pro činnosti související s ruční manipulací (zvedací a manipulační pomůcky),
- organizování pracovního postupu tak, aby se zabezpečila optimální pracovní rychlost a doba odpočinku, snížení fyzické náročnosti pracovního